

การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น
สังกัดกรุงเทพมหานคร



นางสาวยุพิน จายะวุฒิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย


พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-434-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017851 119210251

A STUDY OF TEACHER PERFORMANCE IN OUTSTANDING
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION



MISS YUPIN CHAYAPHUM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ยุพิน จายะภูมิ : การศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัด กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF TEACHER PERFORMANCE IN OUTSTANDING ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION). อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้อมศรี เคท. 151 หน้า ISBN 974-579-434-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดการสอน ด้านการอบรมและแนะแนว ด้านการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติงาน ดังนี้

ด้านการจัดการสอน ครูส่วนใหญ่เตรียมการสอนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน มีการทำสรุปย่อเนื้อหาจากบทเรียน แบบฝึกหัดและข้อทดสอบ เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการเรียนการสอน ครูดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนครบทุกขั้นตอน ใช้กิจกรรมการเรียนการสอนหลายชนิด ทั้งการบรรยาย อภิปราย การทดลองและแก้ปัญหา การสาธิตและการปฏิบัติจริง ครูส่วนใหญ่ทำสื่อการสอนใช้เอง โดยใช้เวลาในช่วงว่างและวันเสาร์-อาทิตย์ ครูใช้สื่อการสอนทุกครั้งการสอน ครูส่วนใหญ่ทดสอบย่อยนักเรียนในระหว่างภาคเรียนและครูวัดผลการเรียนของนักเรียนในขณะที่สอนโดยการตรวจแบบฝึกหัด มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำโดยสอนเป็นรายบุคคล จัดทำแบบฝึกหัดเสริมเพื่อสอนเสริมให้กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ครูส่วนใหญ่ซ่อมเสริมนักเรียนในเวลาช่วงเย็นหลังเลิกเรียน

ด้านการอบรมและแนะแนว ในการอบรมนักเรียนให้มีความประพฤติดีและมีระเบียบวินัย ครูได้กำหนดข้อตกลงเพื่อปฏิบัติร่วมกันภายในห้องเรียนและมอบหมายงานประจำให้นักเรียนรับผิดชอบ ในด้านการแนะแนว เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกิดขึ้น ครูจะเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ครูมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้เวลาในช่วงที่มีการเรียนการสอนตามปกติ

ด้านการพัฒนาตนเอง ครูส่วนใหญ่อ่านวารสารการศึกษา กทม. แล้วนำความรู้มาถ่ายทอดให้นักเรียนฟังและบรรยายประกอบบทเรียน นอกจากนี้ครูจะประชุมปรึกษากับเพื่อนครูเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยใช้เวลาช่วงเย็นหลังเลิกเรียนและช่วงพักกลางวัน โรงเรียนสนับสนุนให้ครูเพิ่มพูนความรู้โดยส่งเข้ารับการอบรมทางวิชาการ

ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ครูส่วนใหญ่พื่อนักเรียนไปบ้านเพื่อเชิญชวนให้แก่ชุมชน และเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีกับชุมชนโดยใช้เวลาในวันหยุดราชการ

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูคือ การที่ผู้บริหารสร้างเสริมขวัญและกำลังใจให้กับครู



ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติต *อนุทิน ๐๑๕๒๖๘*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *๕๖๓๐๖๖ / ๑๓*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

YUPIN CHAYAPHUM : A STUDY OF TEACHER PERFORMANCE IN OUTSTANDING
ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE BANGKOK METROPO-
LITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. DR.NOMSRI CATE,
Ph.D., 151 pp.

The purpose of this research was to investigate teacher perfor-
mance in outstanding elementary schools under the jurisdiction of the
Bangkok metropolitan administration on the teaching management, training
and guidance, extra-curricular activities, self development and relation-
ship to the community.

The results were as follows:

Teaching management : The teacher carefully prepared, both at
school and at home, substantial details, methods, exercises, activities and
assessment. Most of them made their own teaching aids and paid constant
attention to their students with remedial lessons for those who needed and
special exercises for outstanding students. These extra lessons were pro-
vided after class.

Training and guidance : There were always home room time with the
emphasis on good behavior, discipline and responsibility. In guidance and
counselling service, parents of students who had problems were asked to
come to school to help solving those problems.

Co-curricular activities : Mainly they were public holiday activi-
ties. Teachers arranged these activities during normal class periods.

Self-development : Teachers could go for brush up and further
training. They read journals, met in conferences and discussed with other
teachers for teaching development.

Relationship to the community : The school had close relationship
with its community. Teachers and students joined traditional activities
on public holidays.

Moreover, the investigation found out that incentive and encoura-
gement from the administrators support teachers to perform good teaching.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต ยูปิน ฉายาพุม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ส. น. ส. น.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม



กิตติกรรมการประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี
เคท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อคิดและชี้แนะแนวทาง
ตลอดจนแก้ไขสิ่งที่บกพร่องให้แก่ผู้วิจัยอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอ
กราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์สมณ อมรวิวัฒน์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วย-
ศาสตราจารย์ ดร. น้อมศรี เคท อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร. อมา
สุคนธ์มาน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขจนเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
และขอขอบพระคุณผู้บริหาร และครูในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น สังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่ได้กรุณาให้ความสะดวกและให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ และอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้การ
เลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย

ยุพิน จายะภุมม์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้.....	7
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	8
หน้าที่และบทบาทของครูในโรงเรียนประถมศึกษา.....	8
การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา.....	12
สภาพการจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	42
โรงเรียนมาตรฐานดีเด่นสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	58
การรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	95

สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	124
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์สภาพการปฏิบัติงานของครู.....	139
ภาคผนวก ค แบบสังเกตสภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียน.....	141
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	144
ภาคผนวก จ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง.....	145
ภาคผนวก ฉ รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อ การสัมภาษณ์และสังเกต.....	148
ภาคผนวก ช รายชื่อโรงเรียนที่ได้มาตรฐานดีตั้งแต่ปี 2523-2531 แบ่งตามสำนักงานเขต.....	149
ประวัติผู้เขียน.....	151

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามสถานภาพ.....	61
2	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามหน้าที่ความรับผิดชอบ.....	62
3	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามสภาพการเตรียมการสอน.....	65
4	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามลักษณะการจัดทำเอกสารประกอบการสอน.....	66
5	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน.....	67
6	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามที่มาของกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอน.....	68
7	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามชนิดของสื่อการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอน.....	69
8	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามสภาพการใช้สื่อการสอน.....	70
9	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามการจัดบรรยากาศในห้องเรียน....	71
10	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามสภาพการวัดและประเมินผล....	72
11	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามสภาพการสอนซ่อมเสริม.....	73
12	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามวิธีการที่ใช้ในการอบรมและแนะแนว.....	76
13	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามแหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาสำหรับการแนะแนว.....	78
14	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามสภาพการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	79
15	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามเหตุผลในการเลือกอาชีพครู....	82
16	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามการนำความรู้จากการอ่านมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน.....	83
17	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามการสนับสนุนของโรงเรียนในการพัฒนาครู.....	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการประชุมเพื่อปฏิบัติงาน.....	86
19	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการวางแผนงานโครงการ สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน.....	87
20	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชน.....	88
21	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน.....	89
22	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามลำดับความสำคัญของสิ่งที่ ส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู.....	92

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย